

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

[Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Ar előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatalt
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsitor tér-
fogata 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság 25 éves jubileuma.

A közelmúltban ünnepelte a vasipar és bányászat terén ez elsősorú nagy részvénytársaság 25 éves fennállásának évfordulóját. Bocsanat, nem feledkeztünk meg a hazai ipar és bányászat felvirágoztatása körül oly rövid idő alatt nagy elismerésre méltó munkát végzett és elért hatalmas részvénytársaságról és annak műszaki lelkéről és vezéréről *Borbély Lajosról*: de mindig aktuális cikkeink voltak sorban feljegyezve, így csak most emlékezhetünk meg.

Ki nem ismerné a régi coalitiót, a rimamurányt? Mindenki. Régi társulat volt ez vármegyénk kebelében, mely vaskövet bányászott, magyar vasat öntött és kovácsolt. Innen ered neve is és 25 év előtt ebből kelt ki és fejlődött a legmagasabb ipari polczra a mostani *rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság*.

Bizonyos büszkeséggel és jóleső örömmel tekintünk vissza a részvénytársaság multjára, bölcső korára; mert abban vármegyénk régi nemesi családjai a *Fáyak, Kubinyiak* stb. voltak az első alapítók egyikei, s oly hatalmas vállalat fejlődött ki, mondhatjuk rövid idő alatt a régi coalitióból, a mely ma már nemcsak a vármegye, az ország határain belül, de a continensen, sőt az egész művelt világon ismeretes, és aczélsinjein a világ minden részében futnak gőzmozdonyok és vonatok.

Sajnos, mi magyarok még elvagyunk maradva a gyáripar és bányászat terén a külföld egy némely állama mellett, s épen azért igen örvendünk, hogy lapunk szerény hasábjain egy olyan vállalat történetét és életének rövid ismertetését vehetjük toll alá, a mely már a külfölddel kiállja a versenyt, sőt fel is mulja.

És ennek a nagy gyáripari intézménynek és bányászatnak szíve vármegyénkben fekszik, a honnan ágaznak szét erős érzőfonalai.

Midőn a mostan jubiláló *rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársaság* 25 év előtt alakult, az akkori köröket bizonyos aggodalom töltötte el, vajjon miképen fog a részvénytársaság

prosperálni a lanyha vasipari és bányászati viszonyok mellett, s pár év előtt, midőn a sajo vidéki kisebb kohókat, olvasztókat is felszivta és a nagyszabású krompachi gyárat is tulajdonába vette, még inkább fokozódott aggodalmunk.

És mi történt? Ma gyönyörűen virágzik. A likéri, a krompachi, a salgótarjáni, az ózdi olvasztók, illetve gyárak és a vashegyi bányák stb. e téren elsősorú üzembe helyezettek és kezeltetnek, a melyet fényesen igazol a társaság forgalmi növekedése és anyagi gyarapodása és a külföld elismerése.

Vajjon kié ezután az érdem? Mindenesetre ily nagy szervezeti és arányu intézmény mellett minden egyes részvényesé, sőt munkásé is, ki abban mukát végez; de a főérdem azé, ki a vezéri bottal dirigál. Ez pedig *Borbély Lajos* műszaki vezérigazgató, ki a continensen a legügyesebb kohászok egyike, hatalmas feltaláló és teremtő képesség, ernyedetlen szorgalommal, vasakarattal és szervezettel, a melyet nem a fürdők langyos vizében, de az olvasztók ezer hőfokos tűzében aczélez.

A szerencse kedvezett neki, mert mint fiatal ember került a nagy gép padjára, a honnan ma is életének delén kormányoz és szabályoz. De nagy szerencse volt a részvénytársaságra is, hogy ily ügyes és alkotni, teremteni képes egyént talált, ki gyárait átépítette és a hazai kohászat, bányászat terén oly sikert ért el, mely a vasból is aranyat tudott olvasztani és átkovácsolni.

A részvénytársaság kereskedelmi vezérigazgatóját, kit közelebről nincsen szerencsénk ismerni, de ismeretlenül is látva és tudva a nagy forgalmat, melyet a részvénytársaság kifejt és létesít, reá nézve is elmondhatjuk, hogy a kevesek között is az első helyen áll képességével.

Most tehát, midőn a részvénytársaság fennállásának 25. évét átlépi, elmondhatjuk, hogy hazánk ipari, közgazdasági és bányászati életében korszakalkotó nagy és sikerdús munkát végeztek, a melyről irni nem kell, csak széjjel nézni; mert beszélnek a társaság gyárjai, bányái és az a sok család, mely mindennapi tisztességes élet-

szükségletét a becsületes, jól megérdemelt munka után pontosan onnan kapja.

Mégis feljegyezzük ide egynémely adatot a közönség tájékoztatása czéljából.

A társaság jelenleg közel 50 millió koronára rugó értéket termel évenként és rimamurányi üzemében 8836 munkásnak, 272 altisztnek, 163 tisztviselőnek, összes üzemében pedig együttesen több mint 12000 munkásnak, 373 altisztnek és 238 tisztviselőnek, családstul pedig mintegy 40000 léleknek nyújt állandó és biztos megélhetést. — A társulat 19 iskolát tart fenn 72 tanítóval és 3500 gyermeket részesít alapos oktatásban és hazafias nevelésben.

E mellett nemes emberbaráti és hazafias alapítványokkal is igyekezik a magyar haza tovább építéséhez évről évre egy követ lehelyezni. Így a többek között a társulat alapítványa a vármegyei közművelődési egyletnél a mult évben 8600 koronára, *Borbély Lajos* vezér saját alapítványa pedig 1800 koronára emelkedett.

Mostan, a jubileum alkalmával a társulat ezen fontos momentumot azzal tette emlékezetessé, hogy Likér községben a munkások gyermekei számára építendő árvaház költségeire 200000 koronát, fenntartására pedig évi 40000 koronát szavazott meg. Meg kell még emlékeznünk az örvendetes pillanathoz arról is, ki hozzánk közel áll, és a kinek bizonyára szintén nagy érdemei vannak a részvénytársaság áldásos és sikerdús életében *Marton Jánosról*, a társaság jogtanácsos főügyészéről. Nagy, alapos és eredményes munkát végez ő is a társaság jogi osztályában, s mindenesetre abban neki részé van, hogy a társaság nemes szívé vezérének tekintete erősen vármegyénk felé irányul.

A midőn a részvénytársaságot és *Borbély Lajos* vezérigazgatót vármegyénk közönsége legközelebb lefolyt közgyűléséből meleg hangon üdvözli, mi abban a reményben, hogy a nagy közönség hasonló érzületével és jó kívánságával találkozunk, szintén melegen üdvözöljük a részvénytársaságot és *Borbély Lajos* vezérigazgatót; kívánunk erős kitartást és sok-sok szerencsét.

TÁRCZA.

Rákóczy jön . . .

Egész nemzet fényben, díszben.
Száll a mente, leng a kócsag,
Játszi szellő fujdogálja
Százszorit a lobogónak.
Tárogató bűgő hangja
Édes búval dúdolgatja:
Rákóczy jön . . . Rákóczy jön . . .

Az őszi nap derűs arcczal
Ragyogó fényt áraszt széjjel.
S az öreg ég szempillája
Harmatozik örömeben . . .
Tárogató bűgő sipja
Hol kacagja, hol meg sirja:
Rákóczy jön . . . Rákóczy jön . . .

Édes anyja: szép hazája
Ölelésre tárja karját.
Hogy bujdosó gyermekének
Lágy ölébe zárja porát . . .
Tárogató bűgő hangja,
Most egy percze abba hagyja:
Rákóczy jön . . . Rákóczy jön . . .

Zúgó tenger mormolása
Álmát többé nem zavarja . . .
Élringatja szerelmével,
Szép hazája: édes anyja . . .
Tárogató bűgő sipja
Susog hozzá le a sirba:
Pihenj békén . . . pihenj békén . . .

Telek A. Sándor.

A bujdosó fejedelem emlékei Gömörben.

Irta: MARKÓ MIKLÓS.

Kerek kétszáz esztendeje ez idén, hogy a bujdosó fejedelem és seregei Gömörvármegye Rozsnyó bányavárosában és a krasznahorkai várban őszi és téli szálláson tanyáztak. Abból az alkalomból, hogy a nagy fejedelem halóporai visszatértek az ősi anyaföldre, nem lesz érdektelen ezekről a régi dolgokról megemlékezni. II Rákóczy Ferenc, mint egykoru levéltári feljegyzések tanúsítják, 1706. november végétől egész 1707. február végéig tartózkodott Gömör Rozsnyón és Krasznahorkán. Ez az ősrégi vár annak idején a fejedelem három alvezérének birtokát képezte, a kik vér szerint rokoniak is voltak. Az egyik volt Andrassy István báró, kurucz generális, ki Vak Bottyán lovasságával 1706. november 5-én a győzelmes győrvári csatában tönkretette Heiszter császári fővezér seregét. A másik volt Andrassy Miklós báró dervisgenerális, Rákóczy vitéz tatár lovasságának ezredese, ki a csaták tűzében kámzsában járt ezrede élén, anélkül, hogy valamikor sebet kapott volna. Lovasai vakon követték s az ütközet sorsát rendszeren egy-egy ily merész lovassági támadás döntötte el a kuruczok javára. A harmadik Andrassy Pál báró volt, aki mint az esztergomi vár kapitánya és védője volt ismeretes.

Rákóczy tudvalevően Rozsnyón kezdte meg alkudozását XIV. Lajos francia királlyal, hogy őt szövetséges társává megnyerhesse. A fejedelem az ország tanácsát 1706. december 6-án Rozsnyóra hívta össze és innen XII. Károly svéd- és Szaniszló lengyel királyokhoz követekeztet küldött, majd december 20-án ugyancsak Rozsnyóról az angol királynőhöz fordult levélben közbenjárásért. Rákóczy ezalatt Rozsnyón folyton fegyverkezett, mintegy 150 odaváló fegyverkovácsot állandóan foglalkoztatott s itt készültek a később oly híressé vált kurucz fringiók. A karácsonyi ünnepek után Rákóczy újból összehívta az

országyűlést 1707. január 8-ikára Rozsnyóra. Itt kapta meg Bruynieux hollandi követ levelét, amelyben étesítette, hogy nincs remény a bécsi udvarral való kibékülésre. A rozsnyói országgyűlés értekezletét a jelenleg is álló ősrégi Nehrér-féle házban tartották, amely épület később a Martinovic-féle összeesküvés tagjainak gyűlékező helye volt. E házban felmerült a Habsburg ház trónfosztásának eszméje is, ami a francia szövetség megkötésének érdekében szükségesnek mutatkozott. Eredetileg 1707-ben február 24-én Rozsnyóra akarták összehívni az országgyűlést, de később mégis Onodra tűzték ki május 16-ára, aminek emlékét a jövő évben Borsod vármegye közönsége Rozsnyó bányavárosával karöltve nagy ünnepséggel fogja megülni a híres mohi pusztán. Rákóczy fejedelem Gömörmegyében való tartózkodása alatt a krasznahorkai várban lakott; régi lakosztályába jelenleg az Andrassy Dénesné grófné után maradt ereklyék vannak elhelyezve. A fejedelem butorai, fegyverze, kardok, képek, lószerszámok és más harci jelvények drága ereklyék gyanánt vannak megőrizve az Andrassy Géza gróf tulajdonát képező betléri kastélyban. Ugyancsak a betléri kastély ura őrzi Rákóczy értékes buzogányát, kardját, vezérbotját és személyes használatra szolgáló billikomait. A betléri kastélyban őriznek egy golyótépett, fecskéfarkú Rákóczy-zászlót is, amelynek méltó párját Rozsnyó város levéltára őrzi; a Rákóczy seregében használt, a fejedelem czimerével ellátott három darab lovassági zászló, amely Gömörvármegye levéltárában van, a vármegyei bandériumban szerepelt a fejedelem temetésén is. Igen érdekes a Rákóczy tábortűzére által használt négy darab régi ágyú is, amelyek részben teljesen felszerelve a betléri kastély bejáratát őrzik. A többi öt ágyú Krasznahorkán van, amelyek pompás hadi díszül szolgálták a hazatérő bujdosók temetésén, a kassai diadalnap előtt felállítva. A fejedelemnek fél évig lakásul szolgáló krasznahorkai vár, mely ma is ritka épségnek örvend, Rozsnyó várostól háromnegyed órányira fekszik. Ez a híres sziklavár magas tekealaku, meredek hegy tetejéről

Ismét temetünk!

Ez az ember sorsa. Születni és meghalni, de vajjon születnek-e olyan emberek, mint a milyenek elköltöznek. — Bizony-bizony kevesen.

Régi kor, régi idők tökéletes gyermeke dült ki ismét az élők sorából: minaji *Bornemisza István* hunyt el örökre. Mélyes bánat érte a családot, igazi őszinte szomorúság a rokonságot és jó barátokat, a tisztelőket, nagy veszteség a vármegyét és az ev. ref. egyházat.

Mély megilletődéssel zokogva álljuk körül ravatalát és a nagy bánatban nincsen más vigasztalásunk, csak az a tudat, hogy feltámadunk és gyermekei örökölték atyjok jeles tulajdonait, emléke tehát élőképben fog folyton előttünk lebegni.

Minaji *Bornemisza István* született Bátkában, az előkelő nemes minaji *Bornemisza* családból 1837-ben. — Iskoláit elvégezve bákai és panyiti földbirtokait kezelte. 1884-ben a rimaszombati kerület országgyűlési képviselő-jévé választotta s három cikluson át 1896-ig képviselte a kerületet, választóinak rajongó szeretete és megalégedése között. Ezen időben, korára való hivatkozással, visszavonult a parlamenti pályától és állandóan Uzapanyton szorgalmas gazdálkodással töltötte idejét.

Ifjú korában szépirodalmi művek írásával foglalkozott s versei, elbeszélései s egyéb dolgozatai *Balogvölgyi* név alatt a hetvenes és nyolcvanas években a szépirodalmi lapokban láttak napvilágot. Lapunknak, a Gömör-Kishontnak is állandó munkatársa és levelezője volt még a legutóbbi időben is.

Mint országgyűlési képviselő, a parlamentnek igen kedvelt és népszerű alakja volt. Vármegyei életünkben pedig mint a függetlenségi eszmék komoly, higgadt harczosa, az elsők között szerepelt és minden időben hatott felszólalásainak súlyával.

Csak a közel multban lefolyt válságos időkben is minden alkalommal kibontotta a független eszmék zászlóját, s hazafias, szívből eredő felszólalásaival biztos irányt mutatott. Szorgalmas látogatója volt törvényhatósági bizottsági közgyűléseinknek, s ha véletlenül gyengékedése folytán hiányzott, mindenkinek feltűnt elmaradása.

Ha jellemeznünk akarjuk az elhunytat, röviden de talán jellemezhetjük: szép testben őszinte és nyílt szív, a szívből pedig fenhéjazás nélküli nemes lélek, mely érintkezésében, társalgásában talált nyílt kifejezést és mindenkit már az első pillanatban meghódított, őszinte tiszteletre és becsülésre gerjesztett.

Volt legyen az ur vagy paraszt, ki neki ismerőse vagy barátja volt, ha vele találkozott, őszinte magyaros, atyafiságos barátsággal mindenhol az élet örömeiről vagy bajairól szívesen elbeszélgetett. Finom, előkelő modora mindég derült jó kedvben ragyogott, csak akkor borult el kedélye és lopódzott barazda jóságos arczára, ha a haza veszélyben forgott vagy bánat találta szívére.

Az ev. ref. egyháznak a legöregebb tanácsbírája veszett el az elhunytban, ki a gyűléseken gyakran előmőköl, s midőn kebelbeli barátja néh. *Farkas Ábrahám* lemondott a főgondnoki állásról, felé irányult az egyházmegye figyelme és közbizalma. E megtiszteltetést azonban, korára való tekintettel, nem fogadta el, s így a nálánál fiatalabb tanácsbíró unokaöccse *Bornemisza László* alispánunk lett egyhangú választás folytán főgondnok.

A mily szép volt élete, olyan volt halála is, a végzet a legszebb halált szánta neki. Okt. hó 31-én még a nagy *Rákóczy* ravataláról kapott babérokoszruk illatos zöld levelében gyönyörködött, s szorította szívére mint talizmánt, majd egy sétat tett gazdaságában, s este lenyugodva hirtelen köhögési rohamok vették elő és pár pillanat alatt szerető gondos hitvesének szül. kiscsoltói *Ragályi Gizella* urnónek karjai között kilehelte nemes lelkét.

Mintha villám esapott volna le, talált mindenkit a kora reggeli órákban a lesújtó hír, mely kiterjedt családot, valamint a megye közönségét döntötte gyászba.

Két zászló leng vármegyei székházunk ormán, az egyik nemzeti színű, mely *Rákóczi* feltámadását, a má-

sik pedig szomorú, gyászos fekete lobogó, mely *Bornemisza István* halálát hirdeti.

Mi a megboldogultban jeles tollu munkatársunkat és lapunk őszinte barátját veszítettük el. E sorok legyennek fájó érzetünknek nyílt kifejezői s drága testének szemfedőjén legyen a veszteség felett érzett őszinte bánatunk és részvétünk a hálás emlékezés örök koszorúja.

A család által kiadott gyászjelentést itt közöljük: „Minaji *Bornemisza István* született Kiscsoltói *Ragályi Gizella*, valamint gyermekei: Elemér és Dénes fájdalomtól megtört szívvel jelentik úgy a maguk, mint az összes rokonság nevében is a legjobb férjnek és apának *minaji Bornemisza Istvánnak* Uzapanyton rövid szenvedés után élte 70-ik, boldog házasságának 46-ik évében a folyó évi november hó 1-én hajnalban történt gyászszos elhunytát. — Az Istenben boldogultnak hült tetemei folyó hó 3-án, d. u. 2 óraker fogtak az ev. ref. egyház szertartásai szerint Bátkában, a családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetni. — Áldás és béke lengjen drága hamvai felett.“

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátrálékaikat ki nem egyenlítették, hogy úgy az előfizetést megújítani, mint a hátrálékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel a „GÖMÖR-KISHONT“ kiadóhivatala.

Hálaadó isteni tiszteletok. *Rákóczi, Tököllyi* és bujdosó társaik hamvainak hazahozatala alkalmából a hálaadó istenitiszteletok november hó 5-ikén fogtak megtartani a helybeli templomokban, a következő sorrendben: Délelőtt 9 óraker a róm. kat., ennek végeztével 3/4 10 óraker a református és ezután fél 11 óraker az evangélikus templomban. A hivatalok és hatóságok az istenitiszteletokn testületileg fogtak részt venni. A nagy közönség is bizonyára egy szívvél és lélekkel fog oda seregleni. — Az izr. templomban a reggel 7 órai istenitisztelet keretében fog *Singer S. Leo* rabbi imát mondani.

Nőegyletünk jubileuma. Ma ünnepli „Rimaszombati és Vidékei Jótékony Nőegylete“ fennállásának 40. évfordulóját. Megünnepli diszközgyűléssel, egy új jótékonyalkotás: a „*Cselédeleányképző*“ megnyitásával és este műkedvelői színelőadással. A diszközgyűlés délelőtt 11 óraker kezdődik a Kaszinó nagytermében. Kiváló jelentőséget nyer és méltó érdeklődést kelt programmjának 3. pontja, mely alatt üdvözölő felszólalások lesznek. Már eddig is bejelentették az egyület megtisztelő ebbeli szándékukat: *Fáy Gyula*, vármegyei minden nemes ügyét szíven viselő főispánja, dr. *Veres Samu*, a Tompatársaság elnöke, *Loysch Odón*, a főgimn. igazgatója, *Kathona Géza*, az áll. polg. leányiskola igazgatója üdvözölő átiratban. — A diszközgyűlést követi délben Tamásfalván, *Szabó József*-féle házban a „*Cselédeleányképző*“ ünnepies megnyitása, amelyre magánfogatok szállítják ki az érdeklődőket. — Az esti előadáson színen kerül *Osiky* jeles vigjátéka: a *Nagymama*. Városunk kitűnően összerálogatott műkedvelőinek előadásában. A jótékony nőegylet ünnepe nemcsak az egyleti tagoknak, nemcsak városunk árváinak s szegényeinek, hanem egész intelligens társadalmunk egyetemess ünnepe, hiszen alig van humánus és kulturális intézményünk, mely nem a mi jóságos asszonyaink pártfogásának, buzgóságának köszöni létét és felvirágozását. — Legelsőköül üdvözöljük mi is a jubiláló nőegyletet. Üdvözöljük örömmel! És kívánjuk, hogy a gondviselő Isten áldja meg nemes munkásságát sok sok sikerrel!

A reformáció emlékünnepe, mint minden évben, úgy ez évben is nagy számú közönség jelenlétében ünnepelte meg a rimaszombati ref. egyház. Október 28-án délelőtt 10 óraker kezdődött a rendes isteni tisztelet a ref. templomban, melynek jelentőségét és fölemelő ünnepélyességét a reformáció 389 éves évfordulója mellett fokozta az utolsó magyar nemzeti nagyfejedelmnek II. *Rákóczy Ferencz*, *Thököly Imre* és bujdosó társaik idegen földben nyugvó porainak e napon történt hazaszállítása. A lelki szabadságnak diadalünnepe e napon

krasznahorkai félelmetesen dörgő csatakiigyókat is, a melyekhez hasonlók csakis a komáromi várban és a pólai kikötőben láthatók. A híres ágyuk olyan pokoli lármaival dörgöttek, hogy a főherczeg meglepetésében azt kérdezte a görnyedező Bezirksvorstandtól: Ja, sind denn die Gömörer Rebellen noch nicht vernichtet? (Hát a gömöri lázadók még nincsenek megsemmisítve?) mire a mély alázattal hajlongó hebegve jelentette:

— Fenséges uram, ezek az *Andrássy*-család ágyúi, a melyek nemrég passzirsájnkt kaptak Bécsből.

Az öt ágyú közül kettőn *Bebek Ferencz* neve és czimere van: az egyik *Franciscus Bebek* 1545. de *Pel-sevitz*, a másik *Franciscus Bebek* de *Pelsevitz* 1547; a harmadik II. *Miksa* császár czimerével és az osztrák császári sással ellátott felirást tartalmaz; a negyedik az öntő *Burger* mester neve és 1597. évszám olvasható s végre az ötödik ágyú, melyet *Rákóczy Ferencz* öntetett, minden felirat nélküli.

A krasznahorkai várnak értékes és érdekes részlete az a szoba is, a melyben II. *Rákóczy Ferencz* fogadta annak idején vendégeit. E szoba butorzatából kiválik egy nagyon régi szekrény, a melynek párja ma már semmiféle muzeumban vagy régiséggyűjteményben nem látható. Meglepő az egésznek az alakja, faragványai, a szőlővenyigével befuttatott korintusi oszlopok, a nemes izlésű karnisok, tetőzve egy lángoló tűzhely utánzatával, a ragyogó fénymázomán színeivel és gazdag aranyozásával. Mikor be van csukva a szekrény, akkor is lekötí a figyelmet, hát még mikor felnyitják s megmutogatják az osztályokba rakott ereklyéket: ez volt a pohara, ez volt a tányérja, ezek voltak az evőeszközei.

Rákóczy Ferencz ez volt az almárium, ő adta azt *Andrássy Istvánnak*, mikor már Felsőmagyarországot el kellett hagynia; neki adta kedvencz szőnyegét is, a mit a szép *Szirmayné* himzett, neki adta a kardját, meg a sétataplécját, egy karvastagságú czitromfatörzsöt is.

— Ezzel üssétek őket! — mondta villámlo tekintettel, az ellenségre czélozva.

megkettőződött, sőt megsokszorozódott s a krisztusi elvnek a reformációban diadalmaskodó szent napját a minden magyar kebelből felfakadó lelkesedés és örömrzét nyilvánulása tette még szentebb. Ünnepe az egyház, ünnepe a nemzet, a kiellen sötét éjnek elmúlását, a halott poroknak megalévedését: a szabadságra született emberi lélek feltámadását ünnepeztük mi is. Jól esett látnunk a reformátusok templomában, midőn a kálvinisták népes gyülekezetét a testvér protestáns egyház hívei is gyarapították jelenlétükkel, bizonyosságul annak, hogy e nap mindkét felekezetnek nagy és magasztos ünnepe. A „Jövel szentlélek Ur Isten“ kezdetű dicséretnek a gyülekezet részéről történt megható éneklése után *Czinke István* ref. lelkes lépett a szószékre, kinek magasztos imája égbe emelte lelkünket, s a Zsolt CXVIII 22—24 v. alapján tartott alkalmi beszédjének úgy tartalma, mint szokott hatásos előadása által magával ragadta a hallgatóságot, kifejtjén világosan, hogy bár kétszerez örömmünnepeit ültünk, de az eszme, melynek győzelme e napot magasztos ünnepevé avatta a protestánsoknak, egy: a *lelkiszabadság*, miért is a *Luther*, *Zwingli* és *Kálvin* halhatatlan neveik mellé méltán sorakoznak a föltámadott, s most már hazánkat dicsőség fényével bevont nagy *Rákóczy Ferencz*nek, *Thökölynek* s annyi sok névtelen bujdosónak halhatatlan nevei. A nagy hatású beszéd után *Szűcs György* ref. kántor orgonakiséret mellett énekelte el a nagy templomtól betöltő szívhöz szóló hangon a *Rákóczy* korszakra emlékeztető „*Gályarabok énekét*“, melyben a hitükért szenvedő magyaroknak minden kizótatásuk, daczára is, az Istenben bizó reménységük nyer megható kifejezést. A rendkívüli szép, kegyeletes ünnepelet a reformáció emlékeztetőre kiszolgáltató szokott urvacsorázás zárta be.

Meghívó. A rimaszombati egy. prot. főgimnázium ifjusága folyó hó 5-én, hétfőn délután 3 óraker *Rákóczy*-ünnepelet tart, melyre a mélyen tisztelt közönséget is szívesen látja a rendezőség. Az ünnepeleynek sorrendjén *Bodor István* tanár fog ünnepi beszédet mondani, lesz továbbá alkalmi ének, zene, szavaltat és melodráma is. Belépődij nincs, azonban csekélyebb önkéntes adományok az ifjusági zászlóalapa köszönettel fogadtatnak. Rimaszombat, 1906. november 3-án. A rendezőség.

Az elhunyt Ottó főherczegről életrajz írói följegyzik, hogy sehol oly kellemesen nem érezte magát, mint vármegyének főura, gróf *Andrássy Géza* betléri kastélyában, hol a főherczeg gyakran és szívesen időzött, s a szulovai erdőségekben mindig nagy sikerrel eserkézett. A főherczeg kedvesen emlékezett vissza és örömmel beszélgetett gömöri tartózkodásáról és arról a fényes magyaros vendégszeretetről, melylyel őt *Andrássy Géza* gróf fogadta.

A temető ünnepe. November 1-én — mint minden évben — ez idén is kizárándokoltak a temető kertbe mindazok, kik elhunyt szeretteik emléket lelkükben megörzik s a sírokat megkoszoruzva egy-egy szál gyertyát gyujtanak emléküikért. Tömérdek nép lepte meg a temető utait és sok résztvevő állotta körül a sírokat egy-egy buzgó imát küldve a Mindenhatóhoz a hant alatt pihenők örök nyugalmaért. Este a processio harangzugás közt vonult ki a temetőbe, s aztán ismét elesenededett minden — a holtak birodalmából ki-kiz hazatávozott.

Rákóczi-ünnepe. A dicső nagy fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatala alkalmából városunk is külső díszet öltött s a lelkekben ünnepi hangulat honolt. A köz- és magán épületeket 28, 29 és 30-ikán fellobogózták, e három napon az összes harangok délelőtt és délután egy-egy óra hosszat zúgtak, hirdelve a nagy nap jelentőségét. Vasárnap a kir. törvényszék fogházában ünnepelet volt, melyre az imaterembe gyűltek az összes letartóztatottak. Megjelent dr. *Mészáros István* kir. ügyész és *Kriszó Tamás* fogházfelügyelő is, s *Bodor László* tanító szép beszédben méltatá *Rákóczy Ferencz* és bujdosó társai történelmi nagy alakját. Az ünnepelet elején a Hymnuszt, végén pedig a Szózatot énekeltek el. Az elemi iskolában is volt hazafias ünnepelet, melyen *Törköly József* igazgató mondott szép alkalmi beszédet, s a növendékek hazafias dalokat énekeltek.

Rákóczi-ünnepe a vidéken. Szép és lélekemelő ünnepelet folyt le mult hó 29-én délután *Susány-*

E szekrény párja a betléri kastélyban van, a mely a fejedelmi ur ruhatáruál szolgált; a szekrény zöldes ajtáin még most is egész tisztán láthatók a mesteri kézzel festett tábori jelenetek.

A fejedelem lovasságának volt egy közkedvelt, ezigány származású dobosa, névszerint *Dobos András*, a kinek pompás olajfestménye ugyancsak a krasznahorkai várban látható. *Dobos András* abban a helyzetben van megörökítve, a mint egy tüzes fekete paripán ülve, a menetelő seregeknek a *Rákóczy*-riadót veri. Az ősz, kőrszakállu, tipikus arcú kurucz vitéz a *Rákóczy*-korból való barna prémes kucsmbában, szürke prémes mentében, vörös-szürke széles zsinórvél, fekete karddal és tarsolyal van ábrázolva. Az ősz erzedobos lovának nyakánál jobbról is, balról is egy lovassági dob van szíjjakkal felcsatolva. A kép oldalán a következő felirás olvasható:

„Haec Persona, Senectute formosa, vulgo *Dobos András*, olim famosus Tympanista Principes *Francisci Rákóczy* et *Comitis Nicolai Beresényi*, Illo tempore ipsius Tympane ita resonabant.

Jó urunkra feltámadtunk, Semmit nyertünk, csak veszítettünk, Országunkból kibujdostunk, Magyar bortul elmaradtunk, Új Királynék, jó Asszonyunk, Lezven nekünk protektorunk, Hűségében megmaragytunk, Vivat, vivat, úgy óboljunk, Pieta in arce Krasznahorka. Anno 1747.“

A kibujdosott fejedelmet *Dobos András* túlélte, sőt igen nagy kort ért el: száz évet ált. Hogy kenyere legyen, folyamodott a császári párton lévő *Andrássy Ferencz* báróhoz, a ki a fejedelem után birtokába vette *Krasznahorkát*. Mint a várban megörözött magyar végzésen *Andrássy Ferencz* tanusítja, *Rákóczy Ferencz* kurucz dobosa 1780-ig kegyelemkenyeren élt és verte, a míg birta, a várórségnek gyalogosan a vár régiségterében még most is őrzött üstdobokon a reggeli és estéli takarodót.

ban. Rákóczi és bujdosó társainak temetése napján. *Paulovszky* Pál r. k. tanító nagy gonddal összeállított műsorral tartotta meg ezen ünnepélyt iskolás gyermekeivel. Élvezet volt hallgatni a tanító sikerült fölvásását s a gyermekek által előadott ősrégi kurucz dalokat és szavalatokat. Hogy az ünnepély fényes nagyobb legyen, a temetés előestéjén az egész községet kivilágították s a fuvó zenekar a község lakosainak nagy részvételével a szótart hangjai mellett, körüljárta a község utcáit. Nagy érdeme van az ünnepély sikerében *Deák György* községi bírónak, ki a tanítóval együtt sikeresen működik a hazafias érzelmek felébresztésén.

Nagyőröze város közönsége és tanulóifjúsága f. hó 5-én, hétfőn ül kegyeletos ünnepet, mikor is a házakat fellobogózzák, a város képviselőtestülete dísz-köszöntést tart. 9 órakor a róm. kath., 10 órakor az ág. ev. templomban lesz ünnepi istentisztelet. Délután 2 órakor az állami elemi iskola, 3 órakor a felső kereskedelmi iskola Kossuth önképző köre a polgári fiúiskola közreműködésével rendez ünnepélyt. Este a várost kivilágítják.

Az ujjantaltólgyi Üveggyári Kaszinó saját kebelében szintén rendezett lélekemelő hazafias ünnepséget. A kaszinó dalköre régi kurucz énekek előadásával kezdte meg az ünnepséget, majd dr. *Glatter A.* Béla emelkedett hangú beszédében méltatta a nap jelentőségét. — Utána *Trecska Margit* szavalta el nagy hatással *Minke Béla* „Bujdosók” című alkalmi költeményét. Ezután *Löwy Ignác* és *Rusznayk Lipót* kuruczdalokat énekeltek. *Sovánka Stefike* és *Pechaty Sziidike* „Rákóczi Rodostón” című melodramát adták elő zongorakísérettel, nagy hatást keltve. *Rusznayk Lipót* szavalata után *László Rózsika* kurucz dalokat énekelte lelkes hűvel, magával ragadva az egész közönséget. *Ernyei Vilmos* hazafias beszéde után a dalkör kurucz dallal zárta be a szép ünnepséget.

A zlatnói üveggyári olvasó- és társas-kör is ünnepet ült. *Novék Béla* gyáros elnöki megnyitóját után hazafias lelkesedéstől áthatva szép beszédet mondott, valamint ifj. *Knöppfer Károly* is. *Gembiczky Árpád* nagy tetszéssel szavalta el „Rákóczi hazatér” című ódát. Ezt követte a Himnusz, végül a rimakokovai cigányzenekar kurucz-nótákkal mulattatta a kör díszes vendégeit. Hétfőn a rimakokovai róm. kath. templomban ünnepies istentisztelet tartatott, valamint az iskolában is ünnepély volt.

A pelsüzi ev. ref. egyház új papja. A pelsüzi ev. ref. egyház a néhai Szentpétery Sámuel halálával megüresedett lelkesítő állásra *Dusza János* hanzvai lelkészt hívta meg. November 11-én lesz a pelsüzi egyház papválasztó közgyűlése, melyen *Réz László* és *Vályi Nagy Pál* fognak elnökölni a gömri ev. ref. egyházmegyei hatóság képviselőjében.

Katonai kinevezés. Báró *Podmaniczky Béla* mezőhegyesi méneparancsnokot, — ki a helybeli mén-telepnek hosszú időn át volt parancsnoka — a király őrnagygyá léptette elő.

Új utcanevek. *Badányi Gyula* városi rendőrkapitány a városi tanácshoz indítványt adott be, melyben azt javasolja, hogy a Jánosi-utca nevét *Rákóczy-utczára*, a Pokorági utca nevét pedig *Thököly-utczára* változtassák. A tanács és a város közönsége e hazafias indítványt bizonyára rokonszenvesen fogadja, s az utcák nevének megváltoztatása rövidesen keresztülvetik.

Anyakönyvi kinevezés. A helygyűminiszter Gömör-Kishontvármegyében a pelsüzi anyakönyvi kerületbe *Mihalovics Gyula* segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesé nevezte ki.

Tanügyi áthelyezés. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Dulovics Margit* garamkői állami elemi iskolai tanítónőt a tiszvárkonyi belterületi állami elemi iskolához áthelyezte.

Elöléptetés. A király *Zehery Lajos* hódmezővásárhelyi járásbíró, dr. *Zehery István* helybeli törvényszéki orvos testvér bátyját, a VII. fizetési fokozatba léptette elő.

Hymen. *Csolsch Miksa* Gusztáv pelsüzi máv. hivatalnok október hó 24-én délelőtt 11 órakor kötött polgári házasságot a losonci első anyakönyvi kerület anyakönyvvezetőhelyettese előtt *Schwáb József* szavával, *Schwáb Gusztáv* vendéglős leányával.

Halálozás. *Hoselitz Salamon*, helybeli kereskedő, október hó 31-én hosszas betegség után 52 éves korában meghalt. Az elhunyt a helybeli izr. temetkezési együletnek buzgó elnöke volt. Temetése folyó hó 2-án nagy részvét mellett ment végbe.

Jubiláris ünnepély. A Polgári Olvasókör fennállásának 60 éves jubileumát folyó hó 18-án ünnepli. Ugy halljuk, hogy előző este hangversenyyel és felolvasással egybekötött háziestélyt rendeznek s az ünnepély napján dísz-köszöntés és este fényes bankett lesz.

Uránia előadás Tiszolcson. Folyó hó 18-án élvezetes szórakozásra van kilátásuk a tiszolcziaknak, amennyiben ez estén *Hanák Manó* uránia-estélyt rendez, s érdekes felolvasás kíséretében vetített képeket fog bemutatni a közönségnek. A tiszta jövedelem az árva gyermekek felruházására fordítatik.

A gömri bandérium Kassán Rákóczi temetésén részt vett bandériumokról, daczára hogy igen jól nézett ki a gömri csapat, a fővárosi lapok közül csak a „Magyarország” emlékezett meg a következőképen: „A Kassá felvonult lovasság roppant tömegében pompásan festett a gömri bandérium husz főre menő csapata. A bandérium skarlátpiros ruhájú s párducz-kaczagányos csapata úgy festett, mint a nagy fejedelem seregében az u. n. „gavallérok kompániája”, mely tulajdonképen nemesi ifjakból összeállított testőr csapata volt Rákóczinak. A gömri bandérium méltó vezére volt *Andrássy Géza* gróf, aki egyik ősenek Rákóczi Ferencz idejében használt, aranyzseggel kivert bőrmellvértében jelent meg, amely fölött vörös-kék kurucz tábornoki palástot viselt, oldalán Rákóczi kardja, kezében a nagy fejedelem által használt fokoszerű vezéri bot. Pompás fekete paripáján nem egyszer halkan megélejtették. Utána két díszruhás csatlós vezet fia: *Manó kis gróf* szürke lovát, *Manó gróf*, *Zrinyi korabeli díszruhában* jelent meg. *Géza gróf* másik fia: *Károly gróf* a szinte igen festői zempléni bandériumban vett részt, s nagyanyjának, *Andrássy Manó* grófné szül. *Pálffy Gabriella* grófné egyik kurucz ősenek, a

zempléni vármegyeházán őrzött értékes régi lobogóját vitte. A kis *Manó* gróf után a gömri bandériumban *Putnoky Mór*, *Fáy Antal*, *Hámos Aladár* vitték a vármegye régi feckefarkú kék és vörös színű lovassági lobogóját, melyek 1705—1706-ban a nagy fejedelem gömri táborozásakor készültek. Igen jól néztek ki szép háts lovaikon ifj. *Havassy László*, *Hámos Antal*, volt főispánunk fia, *Maurer Oszkár*, *Spección Gyula* és *Gundelfingen József*. — A „Magyarország” tudósítását kiegészítjük a következőkkel: Résztvettek még a bandériumban *Hámos Aladár*, *Putnoky Mór* országgyűlési képviselő, *Farkas Zoltán*, *Fáy Antal*, *Soldos Béla*, *Havassy József*, *Nagy Elemér*, ifj. *Fáy István* és ifj. *Molnár József*. — Kik mindannyian valóban gyönyörűen festettek lovaikkal és délezeleg magatartásukkal s sok „Éljen-t” kaptak.

A betléri pánczélos lovag. A budapesti és kassai Rákóczi temetésén feltűnt egy letakart tüzes fekete mén, mely egy remekbe készült bársony aranyhímzésű lepellel volt látható, rajta kard és ágyú jelvényekkel. Ez a parnói istállóból kikerült 16 markos ló, mindenben hasonlított II. Rákóczi Ferencz kedvenc csalóvához, a *Pandur* nevű berezi ménhez. A nyakán is vértezett lovat, a budai vár drabant testőrség két festőies kinézésű csatlósa vezette. A pompás mént *Muntner*, gróf *Andrássy Géza* főlovászmestere lovagolta, nehéz aczélvértben, kezében egy valódi Rákóczi buzogánnyal. A még igen jó karban levő vértet a gróf egyik birneves őse, állítólag *Andrássy Miklós* báró, dervis-generális viselte leereszthető sisakkal. Ugy a ló, mint a mozdulatlanul ülő vértezett lovas, a közönség általános bámulattárgya volt a nagyszerű temetéseken.

Elhalasztott mulatság. A Fehér-kereszt egyesület által gyermek otthona javára a december hó 8-ik napjára tervbe vett jótékonycélu jelmezes mulatság — mint értesülünk a közbe jött gyász miatt, mely vármegyénk több családját közelről érinti — valószínűleg január vagy február hóra el halasztatni.

A polgári leányiskola impozáns új épülete már fedél alatt van, s most a főépülettel kapcsolatos nagy tornaterem falazásának munkálatai folynak. A hatalmas épület csak tavasszal fog kibontakozni az állványok közül, de már most is kellemes benyomást tesz a szemlélőre, s városunk egy valóban csinos középülettel fog szaporodni.

A cselédleányképzőintézet, városunk nemes hölgyeinek e szép célokra szolgáló alkotása ma nyílik meg Tamásfalán, de már elsejnen bevonult a nyolcz tíz éven felüli — az állami gyermekmenhely rimaszombati és hevesi telepéről bevont — növendék, kik itt állandó elhelyezést nyernek, s a cselédnek szükséges tudnivalókat és ismereteket itt fogják elsajátítani.

A méntelepi laktanya ezimel mult számunkban téves információ folytán egy hírt közöltünk. Mint illetékes forrásból értesülünk, az új laktanya körül nem javításokat, hanem csak egy szükségessé vált víz elleni biztosítást végeztet a város, mely korántsem az építésnél elkövetett hiba folyamán. „Az alapokat sem erősítik” — miután arra szükség nincsen. Végül a november 6-iki műszaki felülvizsgálat a folyó munkákkal semminemű összefüggésben nem áll. A tény mindössze az, hogy az új laktanya pinceüzének nedves voltát fogja a város az érintett munkálatokkal egyszer s mindenkorra megszüntetni. „Az oszlopokkal való megtámogatása a drága épületnek” pedig csupán a vezetőség részéről kötelel ovatosság, miután összedőlési veszélynek hirtelen hamva sines — nem is volt, noha bizonyos irányból ilyenféle újságokkal már egy éve táplálják a közvéleményt.

Vasuti szerencsétlenség. A f. hó 1-én Feled felől Miskolcra érkező kora reggeli tehervonat a miskolczi gömri pályaudvarra kintolt kocsikba ütközött s több kocsit és a két gép súlyosan megrongálódott. *Bojtár Albert* mozdonyvezető és *Balla Sándor* málházó meghalt, egy ember pedig súlyos sérüléseket szenvedett. Az összeütközés miatt a közlekedés akadályokkal — csak átszállás utján — volt lebonyolítható, s 1-én a 3/10 órai vonat csak délben érkezett meg, s e napon a többi vonatok is csak késéssel jöttek. A vizsgálat szerint az okozta a bajt, hogy *Borítás Béla* a tartalék-mozdony vezetője elaludt és hat teherkocsit a fülkei vonat vágányára hajtott.

Véres verekedés. *Lassák Lipniczki József* és *Kvak József* ujjantalfalai lakosok régóta baragosai voltak a katonaságtól nemrég hazakerült *Skrabák Pál* ujjantalfalai lakosnak, s mikor ez október hó 27-én szekerén ment, lerántották őt a kocsiról s husángokkal és követl úgy össze-vissza verték, hogy a súlyosan sérültet be kellett szállítani a közórházba.

„Szenzációs fordulat egy esküdtszéki pörben.” E cím alatt olvassuk a „Pesti Hirlap”-ban a következőket: „Olvassuk előtt ismeretes, hogy *Erdős Mór* né a rimaszombati esküdtbírószág szándékos emberölés büntette miatt négy évi fegyházra ítélt. Mint *Lőcséről* most írják, *Erdős Mór* né helyben lakó szülei megbízták dr. *Lederer Miksa* löcsei ügyvédet a bűnpör újrafelvételével, miután három új bizonyíték merült fel, melyek *Erdős Mór* né ártatlanságát mellett szólnak és a gyilkosság gyanúja olyan egyénre hárul, a ki a bűnpörben tanuként szerepelt. Az ügyvéd már a napokban benyújtja az újrafelvételi indítványt a rimaszombati törvényszágnál.”

Koszorú-megváltás. Ifj. *Lengyel Pálné* egy szerencsétlen család segélyezésére 20 koronát, *Szerényi János* 10 koronát küldtek koszorú-megváltásul Rimaszombat és Vidéke jótékony Négyesületének. Hálás köszönet mond az adományért lapunk utján az *Elnökség*.

Csak egy virágszálat! Esdve kérjük a mi jó közönségünket, rója le azt a szent vámot, a melyet a szegénysorsu tudósbetegek megmentéséért tőle kérnek. Ne dobják el azt a befizetési lapot vagy utalványt, melyet a *József Kir. Hercege Szanatorium Egyesület* (Budapest, IX., Lónyay-utca 47. sz.) a napokban szét küldött, és ha valóban csak egy virágszál váltásdíját is, de küldjék el. Azt mondja *Mikszáth*, hogy még most is siratjuk a mohácsi csatát, a hol 25 000 magyar veszett el és közönyvel ölbe tett kézzel, siváran nézzük ennek a derék egyesületnek fáradhatatlan tevékenységét, melylyel minden évben annyi magyart tudna megmenteni, ahány a mohácsi csatásokon elvérzett, ha a közönség a halottak-napi koszorúból egy szál virág árát valóban elküldi.

Fogja el a szíveket az emberszeretet meleg érzete és ha néhány krajczárral is, de áldozunk! Nem szabad a magyarnak pusztulnia! Füllékeket vagy koronákat egyforma mélységes hálával fogad a *József Kir. Hercege Szanatorium Egyesület*, mely az ország minden tájáról, tehát tőlünk is vesz föl majd gyógyító házában (már épül az első) betegetek.

A kanyaró-járvány terjedése városunkban mindnagyobb mérvet ölt. A helybeli elemi leányiskolát az egészségügyi hatóság meghallgatásával *Bornemisza László* alispán folyó hó 8-áig bezáratta, s most — miután a járvány egyre terjed, folyó hó 2-án alispáni rendelettel az elemi fiúiskolát is bezárták 12-ikéig. Cél-szerű volna a főgimnázium alsó osztályaiban is legalább 10—12 napig beszüntetni az előadásokat, mert ámbár most még a járvány szelid lefolyása — nincs kizárva, hogy oly súlyos komplikációk lépnek fel, melyek aztán erősebb intézkedéseket tesznek szükségessé.

CSARNOK.

Egyedül.*

Irta: KIRALY GIZY.

A peronon álltak. Még két perc és indul a vonat. A férfi az asszony kezét csókolta, az asszony nézte bánatosan. Nagy csizmás parasztemberek szálltak be. Egy asszony a vagon ajtajából beszélgetett egy suhanczsal: nyilván a fia volt. Új vonat érkezik s kiálltják: „beszállni!” A férfi és az asszony szorosabban simulnak egymáshoz. Majd felriadnak a kalauz sürgetésére: „beszállni, beszállni!” A férfi felsiet a másodosztályu kocsit lépcsőjén s a becsapódó ajtó mögül nézi az asszonyt. Az pedig áll, míg a vonat egy éles füttylel elindul. S a vonat lomha teste már messze száguld, fűvöltve a vastag éjszban, mikor végre magához tér. Felesapja prémgallérját, hosszú ruháját idomaihoz csavarja, hogy az ne csapkodja az esti légtől és ködtől csajkos utcát és vonatott, bágyadt lépésekkel megy.

Utasok jöttek, mentek. Egy férfi meglökte karjával, majd előre sietett és folyton visszatekingetve nézett arczába.

Megállt. Várt az asszonyra. Valamit mormogott, de nem kapott választ és sietve eliramlott.

Kint néhány utas szálíngózott a váróteremben. Az asszony átsietett rajta és kiérve az utcára, összébb huzta gallérját és botorkálva ment előre. Az elhaló zajt csend váltja fel. Csak itt-ott záródnak be csapódva a kapuk. Egy-egy kocsit ballag hazafelé a bakon bóbiskáló kocsissal.

Az asszony megállt. Valamit kivesz zsebéből. Megcsókolja. Azután zsebkendőjébe temeti arczát egy pillanatra... és megy tovább az éjszakába. Egy téren vezet át az utja. A havas utak mentén a padok hidegen csillogtak az előbukkaó hold fényében. A bokrok fehéren meregették ágait. Az asszony elhaladt mellettük és gondolataival tépelődött:

— Istenem, sóhajtott, ha itt tölteném az éjjelt egy padon, úgy sem vár otthon senki...

Vastag köd homályosította el a szemhatárt és fátyolba burkolta a házakat. Az asszony a térről kiérve, meglátszó lépteit, majd megállt egy kapu előtt. Csengett. Nagysokára kinyílt a kapu s egy álmos asszony állt ott, kezében lámpással, mely gyéren világította meg a szárnalmas bejáratot. Nesztelenül surrant be és sietett fel a lépcsőn. A konyhába lépv megállt. Nem mert benyitni a szobába: félt, hogy valami történik. Állt nagyra nyitott szemekkel, lecsüngő karokkal — sokáig.

Vége rászánta magát. Felvette a még égő lámpát és belépett. Majd türelmetlenül vetkőzni kezdett, mindent halomra dobálva.

Nyulánk termetű asszony volt, arca érdekesen sápadt, szenvedő vonásokkal. Most hirtelen mozdulattal hajához kap, kibontja. S az vastag kigyózással omlik alá termetén.

Igy szeretett látni, suttogja. A hajamba temette arczát, ha esténként együtt voltunk. Hajamnak minden szála mintha róla beszélne. Mintha őrvjögő szerelmes szavait kiáltanék felém. Az ő hangja, az ő illata kél most mindenfelől. Mikor itt ültünk, kéz a kézben s hajtemgerem elborította arczát... Istenem! Hogy sirt ilyenkor öntudatlan mámorában!... Érzem, mintha karjai ölelnének, vadul, szerelmesen... Utolsó szavait hallom egyre: „Ne hagyj elmenni egyedül! Jer velem!... jer!”

A szobában hűvös árnyak gombolyognak. A felvett ágy kihívóan domborodott a lámpa fényénél. A rózsaszínű paplan hanyagul odavetve csüng le az ágy széléről s bizarr ellentétet képez a hófehér párnákkal. Cigaretta füst száll a levegőben, kékes fagyolt borítva mindenre. Az asszony imbolygó járása közben meglöki az asztalt, melyen két félig töltött pohár csengve-bongva ütődik egymáshoz. Ugy hallja, hogy cseng-bong minden nagy zsigongással, melybe néha belevegyül a vonat egy-egy éles füttyle és sivitva tör utat magának az éjbe. A padló az asszony lézengésétől ropog-pattog. A mindenfelé elszórt cigaretta hamu lenge ruhájától örült tánczban kavargog. Most odalép az ágyhoz. A párnán egy fej nyoma s egy kis gyűrődés látszik. Leül ágya szélére s arczát kezeibe temetve, gondolataival követi a vonat futását:

... — Most megáll. Támolyogva száll ki a térfi. A fülke melegtől áthévívülve, kábultar siet a frissen esett hópolykéken... De egyszerre szétrántja a testét védő meleg bundát; kigombolja kabátját is és ruhátólment, fűdetlen testét oda tartja a hűvös téli éjszakának. Néha sűrítő szél zavarja a fenséges csendet. A fák meg-megrezdülnek, leszörva a havat a férfi fűdetlen fejére. Most felszisszenve melléhez kap: mintha valami szűrást érezne. Beburkolódzik. Késő. A szél pedig sivit, jajgat rémesen...

— Istenem, ketté pattant a tükör! Meghal valaki... Teremtőm ne hagyj el!...

A cigarettafüst szürke köddel von be mindent s az asszony zokogva borul párnáira...

* Mutatóba szerzőnek szeptemberben „Gyónás” címmel megjelent novellakötetéből.

Olcsón eladó

egy jó Beregszászy-féle koncert zongora;
egy jó új két-esőví Lefocher 16. sz. vadász-fegyver;
egy jó új Fèvre-féle egészségi, házi szóda gép.
(És van igen finom elsőrendű fehér agázt-virágból
szedett pergetett méz, kiloja 2 korona.)

1-3

Kövesdy Gézálnál, Tornalján.

Kiadó vagy eladó ház.

Rimaszombatban, a **Jánosi-utca 2. szám**
alatt — a legnagyobb forgalmu helyen — egy
39 éves kitűnő meneteli üzlethelyiség lakással
együtt **azonnal** bárba kiadó, esetleg örök áron is
eladó. — Ertesítés nyerhető **Róth Lajosnál**
Rimaszombatban vagy **Konyha Géza** tulajdonos-
nál Ujpesten, Baross-utca 50. sz. a. 14-*

Árverési hirdetés.

Az alulírottak tulajdonát képező Rimaszom-
batban, — a **Jánosi-utca 38. szám** alatt —
a vásártérhez közel fekvő s a rimaszombati 363.
számu telekjegyzőkönyvben foglalt emeletes kőház,
tágas udvar és a Rima folyóig terjedő gyümölcsös
és veteményes kert a rimaszombati kir. törvényszék-
nek 3645/1906. számu végzése folytán **1906. évi**
november hó 14-ik napján, délelőtti 9 órakor
a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság egyik
hivatalos termében nyilvános árverés útján el fog
adatni. Az árverési feltételek a kir. törvényszék
hirdetési tábláján **Molnár József** ügyvédnél és
az alulírott tulajdonosnál is megtekinthetők.

2-3

Szerényi János.

Faarverési hirdetmény.

A kakasaljai volt urbéresek erdejének a ter-
mészetben kijelölt 19-26 kat. hold kiterjedésű
részletén található bükk-, nyír- és nyárfakészlet,
Kakasalján, 1906. évi november 23-án
d. e. 9 órakor nyilvános szó- és írásbeli árverés-
sen el fog adatni.

A becsérték mint kikiáltási ár az ürméte-
rekbe rakott kemény tűzifa (bükk, gyertyán, nyír,
szil, mogyoró) ürmétereért 1 korona 80 fillér, a
puha tűzifa (nyár, fűz, éger) ürmétereért 1 kor.

A szerződési időtartam 1908. évi november
hó 30-án jár le.

Bánatpénzképen 310 korona készpénzben
vagy óvadékképes értékpapirokban leteendő.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

A részletes árverési és szerződési feltételek
Nagyróczen, Beel Gyula hercegi főerdész
birtokossági elnöknel és **Nyustyán, a m. kir.**
járasi erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Nagyrócza, 1906. évi október hó 28. án.

Beel, birtokossági elnök.

Hirdetmény.

A Rimamurány-Salgótarjáni vasmű rész-
vénytársaság **likér-nyustyai** élelmezési
üzlethez tartozó

mészárszéket

1907. évi január 1-től kezdve bérbeadjuk.

Pályázni kívánók a feltételeket szemé-
lyesen vagy írásban az alulírott ezimtől
kaphatják meg.

Pályázati határidő 1906. december 1-ig.

A Rimamurány Salgótarjáni tisztí nyugdíj-
intézet élelmezési üzlete Rimavölgyi kerület,

2-3

Dr. Szelényi.

Értesítés.

A putnoki hitelbank részvény-
társaság a t. közönség tudomására hozza,
hogy a pénztárában elhelyezett állandó jel-
legű betétek után

5, azaz öt százalék kamatot,
a változó betéteknél pedig

4¹/₂, azaz négy és fél százalék kamatot fizet.

A betét-kamatadót az intézet mindenkor
a sajátjából fizeti.

7-*

Az igazgatóság.

Kiadó lakás.

8-*

Az **Andrássy-ut 1. szám** alatti házban **2**
bolthelyiség azonnal bérbeadó; — továbbá a
Kossuth Lajos-utca 41. számú ház szabad
kézből eladó. Értekezhetni: **Andrássy László**
fényképész tulajdonossal.

Egyesült czeplédi szőlősgazdák boreladási társasága CZEGLÉD.

Egyenlősíti, bepincézési és áruba bocsátja a **terme-
lők tisztán kezelt legkitűnőbb borait.**

Nyilvántartja és közvetíti ezentul az **egyes terme-
lők magán-pinczéiben, sajátkezüleg gondo-
zott** borait is.

Különösen előnyös szövetkezeteknek és vendéglősök-
nek a nálunk való bevásárlás, mert **egész éven át**
egyforma és akármilyen nagytömegben **folyton és**
ugyanazon bort kaphatják.

Ezuttal áruba bocsátjuk a legkitűnőbb siller szintű
„Kadarka” és zöldes-fehér „Ezerjő”, „Rizling”
stb. fajokat is, melyek **több waggon** vételénél **igen**
mérsékelt árban kaphatók.

Levél- vagy sürgönyözim:

3-5

Egyesült szőlősgazdák társasága
CZEGLÉD.

Hirdetmény.

2843. sz. — A tornaljai kir. járásbiróság, mint
telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **tornaljai**
takarékpenztár végrehajthatóan **Orbán János** és
neje végrehajtást szenvedők elleni 2600 korona tőke-
követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a bara-
czai 83. számu telekjegyzőkönyvben foglalt A. I. 1-9.
sorszámú beslőség, szántó és rétből álló ingatlanok
Orbán Jánosné, Koós Francziska és Orbán János nevé-
n álló részeire 2600 koronában megállapított kikiáltási ár-
ban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt
ingatlan az **1906. évi november hó 22-ik napján**
d. e. 10 órakor Baracznán, a községi bíró házában meg-
tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási
áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs-
árának 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpá-
pirban a kiküldött kezéhez letenni avagy a bánatpénznek
a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű
elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Tornalján, a kir. járásbiróság, mint telekkönyvi
hatóságnál 1906. évi október hó 17-ik napján.

Münster, kir. járásbíró.

Lakás változtatás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgy-
közönséget, hogy a folyó **november hó**
1-ső napjától az eddig Kmetty utca 37.
szám alatt létezett

női divattermet

a királyi postahivatal mögött **Széchy-u.**
5. számú ujon épült házba helyeztem át.

Az eddig tapasztalt szives jóindulatot mi-
dőn megköszönöm, tisztelettel kérem a to-
vábbi pártfogást.

Rimaszombat, 1906. november hó.

SPÚRIUSZ JULISKA,

1-2

női ruhaszabóné.

Id. RÁBELY MIKLÓS

KÖNYVNYOMDÁJA RIMASZOMBAT, POKORÁGYI-UTCZA 1.

Ajánlja a legújabb rend-
szerű gépekkel felszerelt,
.. modern berendezésű ..

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó
munkák pontos, gyors és
izlésteljes kivitelére a leg-
jutányosabb árak mellett.

Pályázat körorvosi állásra.

3725. sz. — Gömör Kishontvármegye — rozsnói
járásban — a **csetneki** egészségügyi **körorvosi állás**
megtűresdévén, ennek betöltésére az 1886. évi XXII. t.-cz.
82. §-a alapján pályázatot hirdetek.

Evenkénti javadalmazás 1400 korona törzsfizetés,
300 korona lakbér, 300 korona utiátalány — az érdekelt
közsegektől — és 200 korona tiszteletdíj a csetneki
Concordia vasgyár és bányatársulattól. A látogatási díjak
egyezségileg rendezendők. A körorvosi kör Csetnek szék-
helylyel, Berdárka, Szabados, Kisgenes, Gacsalk, Gezel-
falva, Kuntapoleza, Kisszabos, Markuska, Nagyszabos,
Mártonháza, Pétermány, Rekenyeujfalu, Rozsfalva, Restér
és Sebespatak községekből áll.

A körorvos választására az 1886. XXII. t.-cz. 83.
§-a értelmében hivatott választó közgyűlés Csetneken, **f.**
évi november hó 16-án d. e. 10 órakor fog a város
közházánál megtartatni.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1886.
évi XXII. t.-cz. 73. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t.-cz.
143. §-ában előírt képesítéseket igazoló pályázati kérvé-
nyeiket eredeti okmányaikkal felszerelve, hozzám a vá-
lasztás napjáig nyújtsák be.

Kelt Rozsnón, 1906. október hó 17.

Nagy, főszolgabíró.

Hirdetmény.

4620—tkvzs.

Bugyikfala község telekkönyve birtokszabályo-
zás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra
ingatlanokra a melyek az 1886. XXIX. az 1889. XXXVIII.
és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdon-
jogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX t.-cz.-
ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyes-
bitésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

Ez azzal a felhívással tétetik közzé:

1-ször. Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cz.
15. és 17. §§-ai alapján, ide érteve e §-oknak az 1889.
XXXVIII t.-cz. 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t.-cz.
15. §-a a) pontjában foglalt kiegészítését is, — valamint
az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. XVI.
t.-cz. 15. §-a b) pontja alapján eszközölt bejegyzések
vagy az 1886. XXIX. t.-cz. 22. §-a alapján történt tör-
lések érvénytelenségét kimutathatják, a végből törlési
kereseteket hat hónap alatt vagy az 1907. április hó
12. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák
be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő
idő eltelté után indított törlési kereset, annak a harmadik
személynek a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett,
hátrányaira nem szolgálhat.

2-ször. Hogy mindazok a kik az 1886. XXIX. t.-cz.
16. és 18. §§-ainak eseteiben ide érteve az utóbbi §-nak
az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §§-ában foglalt ki-
egészítéseit és a lényeges birtokos tulajdonjogának bejegy-
zése ellenében ellentmondással élni kívánnak írásbeli
ellentmondásuk hat hónap alatt vagyis 1907. április hó
12. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák
be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő el-
múltá után ellentmondásuk figyelembe vételni nem fog.

3-ször. Hogy mindazok, a kik a telekkönyvi átalá-
kítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben
azok a kik 1-ső és 2-ik pontban körülírt eseteken kívül
az 1892. XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folya-
mán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi
jogaikat bármely irányban érteve vélik ide érteve azokat
is a kik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII.
t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek
találják; e tekintetben felszólamlásukat tartalmazó kér-
vényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis
1907. április hó 12. napjáig bezárólag nyújtsák be,
mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmúltá
után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből szár-
mazó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek
irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegy-
zéseket pedig csak a törvényes rendes útján és csak az
időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik szemé-
lyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Rimaszombatban, 1906. szeptember hó 22-én.

3-3

Dr. Musotter, kir. tszéki bíró.